

Warszawa, 12 grudnia 2014 r.

Informacja o wysokości minimum socjalnego we wrześniu 2014 r.

Przedstawiamy wartości minimum socjalnego w warunkach cenowych, jakie charakteryzowały miesiąc **wrzesień 2014 r.**

W trzecim kwartale 2014 r. byliśmy świadkami spowolnienia polskiej gospodarki. Pozytywnymi sygnałami były spadek stopy bezrobocia (wrzesień 11,5%) słaba, lekko rosnąca dynamika wzrostu zatrudnienia oraz poziomu wynagrodzeń (GUS 2014 a). Nadal występuje zjawisko deflacji, a więc spadek cen towarów konsumpcyjnych, jaki obserwujemy od paru miesięcy. Ten ostatni czynnik jest wprawdzie pozytywny dla wzrostu realnej wartości dochodów gospodarstw – w tym wynagrodzeń, ale wpływa także na obniżenie wartości minimum socjalnego.

Tabela 1. Zmodyfikowane minimum socjalne – wrzesień 2014 r., w zł.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	247,16	494,33	695,62	750,67	951,96	1 208,30	236,81	473,63
Mieszkanie	391,53	568,13	774,34	774,34	981,96	1 190,47	391,53	568,13
– eksploatacja	335,93	497,92	691,65	691,65	876,81	1 060,88	335,93	497,92
– wyposażenie	55,60	70,21	82,69	82,69	105,14	129,59	55,60	70,21
Edukacja	15,13	30,26	88,82	146,39	204,95	336,21	0,00	0,00
Kultura i rekreacja	123,08	153,16	193,13	202,08	242,05	290,97	107,43	147,02
Odzież i obuwie	49,86	99,73	146,75	147,29	194,31	241,87	39,54	79,07
Ochrona zdrowia	41,14	78,01	101,76	103,10	126,85	151,93	80,50	156,72
Higiena osobista	31,54	61,26	73,75	89,87	102,92	131,63	25,39	48,96
Transport i łączność	80,58	148,25	389,19	400,93	400,93	412,66	98,82	165,28
Pozostałe wydatki	78,40	114,32	147,80	156,88	160,30	158,56	78,40	114,72
Razem	1 058,44	1 747,45	2 611,15	2 771,54	3 366,22	4 122,61	1 058,43	1 753,54
- na 1 osobę	1 058,44	873,72	870,38	923,85	841,55	824,52	1 058,43	876,77

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych Departamentu Statystyki Społecznej GUS.

Uwaga: Symbole użyte w tabeli oznaczają odpowiednio: M – mężczyzna w wieku 25–60 lat, K – kobieta w wieku 25–60 lat, M+K/2 – wydatki na poziomie średniej arytmetycznej dla gospodarstwa mężczyzny i kobiety, DM – dziecko młodsze w wieku 4–6 lat, DS – dziecko starsze w wieku 13–15 lat. W przypadku gospodarstw emeryckich symbole M i K oznaczają odpowiednio mężczyznę i kobietę w wieku powyżej 60 lat.

W sytuacji spadku wielu cen konsumpcyjnych, zwłaszcza w dziedzinie żywności, wrześniowe wartości koszyków minimum obniżyły się we wszystkich badanych typach gospodarstw. W relacji do poprzedniego badania, koszykowe wartości spadły od 1,7 do 2,2%, przy wartości wskaźnika deflacji -1,6%). W efekcie minimum socjalne dla rodziny z małym dzieckiem wyniosły **870 zł** na osobę, a w rodzinie z trójką dzieci **826 zł**. W ujęciu na jedną osobę najczęściej straciły gospodarstwa osób samotnych (osoba dorosła: 19,69 zł mniej) i gospodarstwo dwóch osób bez dzieci (19,34 zł).

Tabela 2. Dynamika koszyka w okresie VII-IX 2014 na tle wskaźnika inflacji (VI 2014 r. =100).

Wyszczególnienie	Typ gospodarstwa domowego				Dynamika wzrostu cen (CPI)
	Pracownicze 1-osobowe	Pracownicze 4-osobowe	Emeryckie 1-osobowe	Emeryckie 2-osobowe	
Żywność	92,8	93,2	93,2	93,2	97,1
Eksploatacja mieszkania	100,3	100,3	100,3	100,3	100,2
Wyposażenie mieszkania	100,1	101,2	100,1	100,4	99,9
Edukacja	102,8	100,1	-	-	100,5
Ochrona zdrowia	100,0	100,6	100,0	100,0	100,5
Odzież i obuwie	100,1	100,9	100,8	100,8	95,6
Higiena osobista	99,6	99,6	99,7	99,7	99,9
Kultura i rekreacja	99,6	99,8	99,1	99,0	100,3
Transport i łączność	100,0	99,9	100,1	100,1	-
- Transport	-	-	-	-	99,8
- Łączność	-	-	-	-	102,5
Ogółem	98,2	98,0	98,3	98,0	99,4

Źródło: Obliczenia IPiSS oraz własne na podstawie GUS 2014 b. * Dotyczy wydatków na łączność.

Obniżenie się wartości minimum socjalnego było związane ze spadkiem cen artykułów żywnościowych, zwłaszcza warzyw i owoców. To zjawisko ma charakter sezonowy, w tym roku zostało ono wzmocnione przez ogólny trend deflacyjny oraz przez niesprzyjający czynnik ograniczonego zbytu produktów rolnych w wyniku embarga w krajach wschodnich. W efekcie tych wahań wartość koszyka żywnościowego minimum spadła od 6,8% (w gospodarstwach emeryckich oraz w rodzinach z dwójką i trójką dzieci) do 7,2% w gospodarstwach pracowniczych (1- oraz 2-osobowych).

W kosztach eksploatacji mieszkań tendencje są zbieżne ze wskaźnikiem CPI, choć zaszła tam systemowa zmiana – od 1 lipca gospodarstwa domowe korzystające z gazu otrzymują informację o koszcie energii (w kWh), a nie o ilości zużytego gazu (m³). Tradycyjnie zachodzą różnice między wskaźnikiem CPI a koszykami dla odzieży i obuwia: ogólny wskaźnik dla tych towarów i usług spadł o 4,4 punktu proc., podczas gdy wartość koszyków odzieżowych nieznacznie wzrosła. W innych grupach potrzeb mamy do czynienia albo z utrzymaniem wartości z czerwca (ochrona zdrowia, transport i łączność) albo z delikatnymi spadkami (kultura i rekreacja, higiena).

Tabela 3. Struktura minimum socjalnego (wrzesień 2014 r., w %).

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	23,4	28,3	26,6	27,1	28,3	29,3	22,4	27,0
Mieszkanie	37,0	32,5	29,7	27,9	29,2	28,9	37,0	32,4
– eksploatacja	31,7	28,5	26,5	25,0	26,0	25,7	31,7	28,4
– wyposażenie	5,3	4,0	3,2	3,0	3,1	3,1	5,3	4,0
Edukacja	1,4	1,7	3,4	5,3	6,1	8,2	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	11,6	8,8	7,4	7,3	7,2	7,1	10,1	8,4
Odzież i obuwie	4,7	5,7	5,6	5,3	5,8	5,9	3,7	4,5
Ochrona zdrowia	3,9	4,5	3,9	3,7	3,8	3,7	7,6	8,9
Higiena osobista	3,0	3,5	2,8	3,2	3,1	3,2	2,4	2,8
Transport i łączność	7,6	8,5	14,9	14,5	11,9	10,0	9,3	9,4
Pozostałe wydatki	7,4	6,5	5,7	5,7	4,8	3,8	7,4	6,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych Departamentu Statystyki Społecznej GUS.

Opracował: dr Piotr Kurowski

Literatura:

Deniszczuk L., Kurowski P., Styrz M. (2007), *Progi minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych wyznaczone metodą potrzeb podstawowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania polityce społecznej*, IPiSS, Warszawa.

Deniszczuk, L. (1977), *Wzorzec konsumpcji społecznie niezbędnej*, Studia i Materiały IPiSS, Zeszyt Nr 10, Warszawa.

Deniszczuk L., Sajkiewicz B. (1997), *Kategoria minimum socjalnego*, w: Golinowska (1997). Golinowska S. (1997), *Polska bieda II. Kryteria – Ocena – Przeciwdziałanie*, IPiSS, Warszawa.

GUS (2014 a): *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju I-III kwartał 2014 r.*, GUS, Warszawa.

GUS (2014 b): *Biuletyn Statystyczny*, Nr 10 (październik), GUS, Warszawa.